

Notes sobre el nou Tractat de Reforma

Tot esperant que el nou Tractat s'acabi de concretar en una Conferència Intergovernamental (s'espera que això s'esdevingui el 2009), cal jutjar positivament les bases del nou Tractat des del moment que dóna resposta a la necessitat de millorar la situació sorgida del Tractat de Niça. Amb aquesta millora, la Unió reforça la seva personalitat política de cara a la resta del món i el seu funcionament intern per donar millor resposta a les necessitats dels seus ciutadans i ciutadanes. Però el més important de l'acord assolit és que permet que la Unió surti del cul-de-sac on estava ficada i pugui encarar amb més garanties la imprescindible reforma del funcionament de les institucions comunitàries i, en aquest sentit, cal fer-ne una valoració moderadament positiva.

Cal lamentar, però, que aquest acord s'ha assolit amb l'espasa de Democles, que amenaçava el procés d'integració europea en el seu conjunt, cosa que ha tingut com a conseqüència una renúncia a l'ambició europeista i una dosi de realisme davant un euroescepticisme creixent. Unes renúncies que ja se sumen a les que es van produir a la Conferència Intergovernamental de 2004 en relació amb el projecte aprovat per la Convenció Europea.

L'acord assolit la matinada del diumenge representa, doncs, el mínim comú denominador que ha de permetre que la Unió segueixi funcionant de forma més eficaç i cohesionada a nivell exterior, però no és el pas endavant que necessita Europa per convertir-se en un veritable actor polític internacional.

Valorem positivament elements com l'eliminació del dret de veto en 51 matèries i passem així a 81 matèries, on es podrà gaudir de la regla de la majoria qualificada, cosa que permetrà agilitzar la presa de decisions i millorarà la capacitat de maniobra política de la Unió. També cal celebrar la creació d'un ministre d'Exteriors de la Unió, encara que finalment s'hagi optat per una denominació de caire més tecnocràtic com és el d'"alt representant de la Unió pels Afers Exteriors i Política de Seguretat". Al mateix temps, la presència d'un president del Consell amb mandat de dos anys també ha de permetre reforçar la direcció política de la Unió.

També s'ha introduït una clàusula que permet als parlaments dels estats membres a fer revisar qualsevol iniciativa de la Comissió Europea, amb l'objectiu de reforçar el principi de subsidiarietat. Malgrat això, el nou Tractat no contindrà ni una paraula del rol que poden jugar les assemblees legislatives dels ens subestats d'Europa, cosa que demostra la manca de sensibilitat envers la pluralitat interna de la Unió. Una mostra més que la manca de legitimitat democràtica segueix essent el taló d'Aquil·les de la Unió.

Què s'ha perdut amb el desaparegut Tractat Constitucional?

S'han perdut aquells elements jurídics i simbòlics que podrien fer aparèixer la Unió Europea com una entitat política gairebé equiparable a un estat: la pròpia denominació de *constitució*, una carta de drets fonamentals elevada a rang constitucional, un "ministre" d'Afers Exteriors com a símbol i garantia d'una política exterior única o la desaparició de la consideració constitucional de símbols com la bandera o l'himne.

Més greus són les renúncies sobre la simplificació dels tractats. Considerem males notícies que es mantingui l'actual estructura de dos tractats, que es mantinguin les denominacions poc comprensibles de *reglaments*, *directives* i *decisions* en comptes de *lleis* i *lleis marc*. Podem entendre que per a alguns estats sigui prematur l'adopció d'una norma de caràcter constitucional, però no acceptem de cap manera que la Unió no estigui preparada per simplificar i fer més comprensible l'argot (*jerga*, en castellà) comunitari per als ciutadans.

També s'ha perdut la tercera part de l'antic Tractat Constitucional, en què s'elevava a rang constitucional una sèrie de disposicions de caràcter socioeconòmic que mereixien un tractament jurídic i polític inferior. Des d'Esquerra celebrem que en aquest Consell Europeu s'hagi separat el debat sobre les polítiques comunitàries de l'arquitectura institucional de la Unió i s'aposti per un tractat que, si més no, no sacralitza unes determinades polítiques ni una determinada concepció excessivament mercantilista d'Europa.

En qualsevol cas, atesa la crisi política a la qual es va veure abocada la Unió Europea amb el rebuig del Tractat Constitucional a França i als Països Baixos, cal fer una valoració moderadament positiva dels resultats del darrer Consell Europeu per les millores esmentades, però també cal recordar que per arribar a millorar el contingut del Tractat de Niça es va optar per una via incorrecta: als catalans se'ns va convidar a aprovar una anomenada Constitució Europea que fixava a nivell de norma suprema tota una sèrie de disposicions que obviaven el nostre país i la nostra llengua, al mateix temps que descavalcaven les polítiques socials del centre d'interès de la Unió.

El fet que un Consell Europeu –amb una presidència de la Unió que ha sabut assumir el seu lideratge– hagi estat capaç de donar solució a gran part de les preocupacions que van aconsellar l'opció d'una constitució per a Europa ens demostra un nou motiu pel qual l'antic Tractat Constitucional suposava un despropòsit.

Les declaracions del Sr. Rajoy, que elogiava el paper del president Lech Kaczyński en la defensa del rol dels estats mitjans, no fan més que demostrar l'egoisme nacional i la manca d'europèisme d'un

partit conservador i furiosament nacionalista com el Partit Popular. Ens preguntem fins on arriben les coincidències entre el Partit Popular espanyol i el partit Dret i Justícia, dels bessons Kaczynski.

Com en tantes altres ocasions, cal celebrar l'avenç relatiu que suposa l'assoliment d'aquest acord al Consell Europeu, però cal recordar que encara som molt lluny del model d'Unió Europea que desitgem: una Europa cohesionada, amb personalitat política i referent mundial, i al mateix temps un model social en el context d'uns valors democràtics i cívics compartits.

Barcelona, 25 de juny de 2007